LITERÁRNÍ ZPRÁVY.

Doc. Dr. Jaroslav Stránský: **Smysl a předmět tiskové opravy.** Sbírka spisů právnických a národohospodářských. Svazek XLVII. Brno 1930. Str. 108.

Spis skládá se ze tří částí.

První »Tisková oprava jako problém ideový« reprodukuje téměř doslova starší práci autorovu »Problém tiskové opravy«, uveřejněnou ve Vědecké ročence právnické fakulty Masarykovy university v Brně VII. (1928), str. 187 n. Autor tu, jak známo, přesvědčivě dovozuje, že základní problém tiskové opravy třeba konstruovati jako problém pravdivosti veřejného mínění a ochrany, které jí může poskytnouti právní řád, propůjčující jí touto svou ochranou hodnotu právního statku.

Nové jsou další dvě kapitoly: II. Vznik, vývoj a ratio legis. III. Předmět tiskové opravy.

Druhá kapitola skládá se vlastně ze dvou částí. V první z nich vypisuje autor zběžně historii zákonných ustanovení o tiskové opravě. Ve druhé, obsahově závažnější, snaží se o vystižení hlavního smyslu tiskové opravy, při čemž rozeznává dva základní typy této instituce, francouzský a německý. Kdežto podle francouzského systému jde podle S. pouze o to, aby osobní interesent se dostal k slovu za účelem sebeobrany, a je k odpovědi legitimován na základě každé zmínky, je německou formou opravy chráněn zájem osobnosti, aby se o ní nic nepravdivého neuveřejňovalo. Pravdivost opravy je zaručena jednak in abstracto tím, že pomocí její se dostává k slovu i druhá strana, jednak může býti ještě garantována trestní sankcí na nepravdivé opravy.

Následuje velmi propracovaná kapitola třetí o předmětu tiskové opravy. Předmětem tiskové opravy je obsah novin nebo jiného periodického tisku. Autor nedoporučuje osvoboditi od závazku k opravě časopisy, které vycházejí v delších lhůtách ani rozšířiti působnost normy na tisk neperiodický. Zabývá se pak podrobně kontroversní otázkou, co sluší rozuměti skutečností jako předmětem opravy ve smyslu některých tiskových zákonů, načež řeší ještě celou řadu otázek pochybných de lege lata i de lege ferenda. Zpráva převzatá s udáním pramene může býti předmětem opravy i co do pravdivosti zprávy samé. Imunisace zpráv o jednání zákonodárných sborů se de lege lata nevztahuje na právo opravy, de lege ferenda však se doporučuje zahrnouti imunisací i opravu. Oprava sama může býti předmětem další opravy. Oprava je přípustna i tehdy, jestliže časopis opakuje meritum zprávy již jednou opravené.

Řadě otázek tiskového práva dostává se v práci Stránského originálního osvětlení a rozboru. Ještě snad zajímavější je formulace některých metodických principů. V tomto směru je nová práce Stránského pokračovatelkou spisu »Vůle poškozeného« a kratší studie »Právo a milost«. Při konstrukcích svého pojetí některých institucí tváří se S., jakoby povahu jejich vyvozoval z positivních právních řádů, resp. z jejich »účelových kriterií«, ač v podstatě jde spíše o úvahu de lege ferenda. Tato čerpá zpravidla spíše z potřeb sociálních, kterým má instituce hověti nebo i z určitých postulátů mravních, tedy naveskrz z pramenů metalegálních, než z platného práva stricto sensu nebo jeho účelových kriterií, při jejichž vyvozování zachází ostatně S. s platným právem (zejména ve »Vůli poškozeného«) dosti libovolně zdůrazňuje jen tu stránku, která určitému pojetí hoví. Jde tu arci spíše jen o rozdíl v terminologii, která se mi však nezdá šťastná, neboť neodpovídá skutečnému stavu a proto věc spíše zatemňuje než objasňuje.

Není ovšem pochyby, že literatura tiskového práva, která má u nás znamenitou tradici, byla obohacena dílem velmi cenným. V době chystané reformy tiskového práva přichází tím spíše vhod. Solnař.

Bulletin de la société de législation comparée roumaine. Quatrième année. 1930.

V minulém ročníku jsme se zmínili na str. 607 o Bulletinu rumunské společnosti pro srovnávací zákonodárství, přičleněné pařížské Société de législation comparée. Letošním rokem ustavila se v rámci této společnosti dosti početná skupina československých členů, zastoupená některými právnickými korporacemi a vynikajícími právnickými osobnostmi.

Upozorňujeme proto na další svazek Bulletinu, z jehož obsahu zaslouží pozornosti zejména stati informující o právním životě národa rumunského. Je to článek rady kasačního soudu Corneliu Boteze o správním soudnictví v pojetí rumunského zákonodárce, zabývající se předpisy rumunské ústavy, podle nichž každý může žádati náhradu škody, způsobené protiústavním nebo protizákonným nařízením nebo opatřením. Správní soudnictví náleží do kompetence řádných soudů, které rozhodnou, je-li správní akt nezákonný. Mohou jej zrušiti, rozhodnouti o náhradě škody proti úřadu nebo provinivšímu se úředníku. Vyloučeny jsou však akty vládní a akty vojenského velení.

O rumunské zákonodárné radě jedná článek jejího prvního presidenta Alex. N. Ganea. Byla zřízena ústavním zákonem z r. 1923 a organisována zákonem z 26. února 1925. Jejím